

Václav Drchal : Pozadí rusko-čečenského konfliktu
Magisterská diplomová práce
FFUK, Ústav světových dějin, Seminář nejnovějších dějin
Praha, 2008, 128 str. rkp.;

Kolega Václav Drchal se ujal vsutku nesnadného úkolu a ve své magisterské práci se pokusil objasnit kořeny rusko-čečenského konfliktu. Od konce 16. století byl Kavkaz průsečíkem zájmů Osmanské říše, Persie a Ruska. Proti ruské expanzi vypuklo na sklonku 18. století velké povstání horských kmenů, v jehož čele stanul šejch Mansúr. Možnosti jeho vojenského vzdoru byly omezené a emancipační hnutí bylo poraženo. Ve 40. letech 19. věku založil na území Dagestánu a Čečenska teokratický stát imám Šamil, který podlehl přesile carské armády až v srpnu 1859...

Ukotvení čečenského vzdoru vůči ruskému a posléze sovětskému tlaku v širších historických souvislostech je – podle mého soudu – nesporným přínosem předložené práce. Autor se detailně zabýval i sovětským obdobím, poukázal na silně devastující vliv kolektivizace a velkého teroru na čečenskou societu, rozebral i složitou otázku tzv. kolaborace Čečenců a Ingušů s Němci za druhé světové války, věnoval oprávněnou pozornost následným deportacím a životu násilně přesídlených horalů v kazašských stepích. Tuto kapitolu posléze ukončil návratem vyhnanců do původní domoviny a charakteristikou jejich života v Sovětském svazu šedesátých až devadesátých let.

Bez tohoto historického výkladu by nebylo možné porozumět složitému a často chaotickému politickému vývoji v Čečensku v poslední dekádě 20. století. Drchalova analýza přesvědčivě dokládá, že země nebyla připravena na smysluplnou samostatnost. De facto ona národně-emancipační revoluce z počátku 90. let byla rozmělněna nekompetencí vůdců typu Džochara Dudajeva, vzájemnými spory, vzestupem kriminality, propadem ekonomiky a přirozeně i tlakem Moskvy. Za přínosné pokládám zjištění o relativně malé roli islámu v této fázi čečenského národního hnutí a srovnání s vývojem v Tatarstánu a Baškortostánu.

Autor ukončil svůj výklad na prahu první rusko-čečenské války. Jeho volbu respektuji, ale v závěru mohl alespoň nastínit další vývoj celého problému včetně osudů jeho protagonistů.

Kolega Václav Drchal napsal kvalitní magisterskou práci, která odpovídá formou i obsahem všem požadavkům závěrečného opusu absolventa Karlova učení. Jeho text doporučuji k obhajobě před státní zkušební komisí a navrhuji klasifikaci výborně !

V Praze, 9.9. 2008

Prof. PhDr. Vladimír Nálečka, CSc